

WIADOMOŚCI KRAIOWE.

— Ze Lwowa. —

U w i a d o m i e n i a.

N. Pan raczył najwyższą uchwałą z d. 29. Grudnia r. z. następujące nadać przywileia: a) Józefowi Dillinger, fabrykantowi faiek piankowych w Wiedniu nad Widenią pod Nrem. 24. mieszkającemu, 6letni przywilej na wynalazek robienia patentowych faiek piankowych w srebro oprawnych nowęj formy, z różnemi wypukłemi i wklęstemi przyozdobieniami, które przy wypaleniu nigdy skaży, czyli tak zwanęj bródki nie dostają, a przy kurzeniu czysty i prawdziwy sinak dymu tytoniowego wydają, łatwo czyszczone być mogą, zdrowiu nie szkodzą, i są ceny słusznęj. — b) Józefowi Kuhn, złotnikowi z Edenburgu, mieszkającemu w Wiedniu nad Widenią pod Nrem. 23. 5letni przywilej na wielorakie poprawy lichtarzów sprężynowych, tak, co do najpospolitszych świec łożiowych, inakoteż co do najpiękniejszych świec woskowych, które z każdego medalu zrobione i poedyńczo umieszczone być mogą, a w istocie zasadzają się: 1) na szczególném ukształceniu otworu czyli uścia, przez co świece wewnątrz nie wleiska się, czyszczyć się palą, a nawet na otwarciu powietrzu nie topią się, i których trwałość dosyć akuratnie oznaczyć się daie; 2) na zupełnem prostém przygotowaniu, za pomocą którego świeca łatwo i zawsze w jednęj mierze objaśnioną być może, i przez co dopięro wspomnionęj korzyści uzyskane będą; 3) na przygotowaniu równie bardzo prostém, za pomocą którego rożek do gaszenia (czyli gasidło) świecę albo sam bezpośrednio przed wypaleniem się onęj, albo też w czasie dowolnym gasi; 4) na umbrzelce do odsłaniania, przez co świeca iasność prawie argantskięj lampy otrzymuie; 5) na szczypcach nad świecą otwartych, z sprężyną i klezczami sprężynowemi, gdzie tylko klezcze pocisnąć potrzeba, aby świece objaśnić; 6) na urządzeniu tychże lichtarzów szczegółowo, także do nocnych świec woskowych, za pomocą którego fayerkę i przygotowanie zegarowe tak umieścić można, iż paląca się świeca godziny i pół godziny wskazywać może. — c) Jakóbowi Wertheimer z Neutra w Węgrzech, mieszkającemu w Wiedniu na Mariastiege pod Nrem. 220. dwuletny przywi-

lej na nową poprawę, robienia świec zupełnie delikatnych i ordynaryynych z właściwęj kompozycyi, gdzie pierwsze zupełnie iak krzystal przeczyste i iasno lskniące, są i w ogólności piękną powierzchowność mają, i ani topią się, aniteż kapią, nie potrzebują być objaśnione, piękny zapach z siebie wydają, i tak są twarde, że ciepło im nic nie szkodzi, a zatém łatwo przesyłane być mogą; drugie zaś z temiż własnościami, ale w mniejszym stopniu, daleko dłużęj, iak świece łożiowe palą się, i dla tegoteż tanięj przychodzą. — d) Ignacemu Maierhoffer i Ignacemu Obersteiner, fabrykantom kół i hamernikom w Sattenhofen i Hofermauthen na Unterstegen w mieście St. Wita w Karyntyi mieszkającym, na wynalazek robienia z szczególnięj ciągłego i umyślnięj preparowanego żelaza lanego, laných obręczów do okucia kół w całych sztukach, albotęz w kawałkach, na dzwona, czyli obwoły od czterech do szesciu całów szerokie, tudzież wszelkich części pługowych i radłowych, a to lepszych, daleko tańszych i tak trwajych, iak z kutego żelaza, albotęz ieszcze trwalszych. — e) Józefowi Dillinger, fabrykantowi faiek piankowych, mieszkającemu w Wiedniu nad Widenią pod Nrem. 24. sześćioletni przywilej na wynalazek robienia okucia srebrnego nowęj formy do fayerk, które każdym pokostem iakiegoobąc koloru polakierować i łatwo wychędożyć można, i które okucia także wyrzynane, sztychowane, albo gładko polerowane być mogą, a w szczególności do iego nowych faiek patentowych przydają się. — f) Ignacemu Frankl, kupcowi z Brodów i Wolfowi Stengel, kupcowi z Lwowa, mieszkającym w Wiedniu *am Bergl.* pod Nrem. 484 i 184 dwuletni przywilej na wynalazek robienia 1) z kompozycyi lepszych świec łożiowych każdego gatunku, które dla swoięj twardości nie topią się, i iasnięj, dłużęj i przyziemnięj palą się, iak świece zwyeczayne, zaś 2) z pozostałych reszt, iako to łożi, tłustości i oleiu i innych dodatków robienia znowu mydła folarskiego, tudzież mydła do praniania bielizny, do wyciągania plam, do mycia rąk i galanteryynego, a nakoniec 3) z wybranych gatunków mydła robienia Boraksu, dla złotników i innych rękodzielników do lutowania bardzo użytecznego i taniego (boraksem mydłanym zwanego).

— Z *Wiédnia* d. 28. *Maia*. —

Gazety Medyolańskie donoszą: N. Cesarz Jegomość dawał w d. 19. *Maia* posłuchanie prywatne i raczył wezwać Dygnitarzów Królestwa Łómbardzko-Weneckiego iakoteż najwyższe Władze w Medyolanie do swojego stołu, przy którym iedli także Królestwo Sycylijscy i inne obecne wysokie Osoby.

W d. 20., Monarcha w towarzystwie Arcy-Xięcia Wice-Króla odwiedził w roku 1819 założone Lyceum *di porta nuova*, między innymi gabinety fizyczny, i wszystkie klasy gimnazyalne; N. Pan rozkazał w obecności swojej popisywać się uczniom w rozmaitych przedmiotach szczególniey z ięzyka łacińskiego i takowych w łaskawych wyrazach zachęcał. Dostoiny Monarcha po dwakroć raczył upodobanie swoje okazać z dobrego urządzenia założonego przez siebie instytutu naukowego.

O godzinie 5 z południa były wielkie obroty wojska stojącego załogą w Medyolanie, na których NN. Cesarstwo Królestwo Sycylijscy wraz z innymi wysokimi Osobami znajdowali się.

N. Pan przybywszy na miejsce obrótów wsiadł na konia, i w towarzystwie Arcy-Xięcia Franciszka, Rainera, W. Xięcia Toskańskiego, i Xięcia Modeny kazał wojsku rozmaite czynić obroty z ogniem. Mnóstwo ludzi znajdowało się na tém wspaniałym widowisku.

Dnia następującego Królestwo Ichmość Obowiązków Sycylii wyiechali przez Bellaggio do Lago di Como dla oglądania pięknej okolicy tego jeziora.

NN. Cesarstwo w Niedzielę Zielonych Świątek, d. 22. *Maia* byli na nabożeństwie w kościele metropolitalnym; Kardynał Arcybiskup celebrował i miał potem kazanie. O godzinie 6 wieczorem NN. Cesarstwo w świetnym órszaku 11 powozów zaszczytliwi swoją obecnością plac Corso przy bramie wschodniej. Niezmiernie liczba świętych ekwipażów, i mnóstwo ludu, przechadzaającego się wzdłuż pięknej ulicy Corso od bramy wschodniej aż do bramy Comasina stawiało piękny widok. NN. Cesarstwo kilka razy tam i na powrót przeiechali i pozdrawiali łaskawie zgromadzenie, z uszanowaniem i przychylnością się oddające.

N. Cesarz Jegomość w towarzystwie Wice-Króla oglądał dnia poprzedzającego nowe budowy przed bramą Ticineską, wzdłuż kanału z Pavi, mianowicie młyny rżnące marmur, piłę i t. p. N. Pani zaś zwiedzała w d. 16., 17., 18. i 20. t. m. sławny kościół katedralny, zastanawiając się nad tym wzniosłym pomnikiem; była także w instytucji wychowania pięci pięknej u S. Filipa, w zakładzie dla dziewcząt, C. K. wojskowych córek u S. Łucyi i oglądała bibliotekę ambrozjańską.

Podczas ciągnięcia trzydziestey dziewiętej loteryi dawnego procentowego długu Stanu przedsięwziętego w d. 1. b. m. w skutek najwyższego patentu z d. 21. Marca 1818 wyciągnięto Rząd Nr. 157.

Rząd ten obemywie obligacyie Kamery nadwornej po 6 procentu Nr. 7540 z trzecią częścią summy kapitalnej, tudzież obligacyie procentowey pożyczki z r. 1809 po 5 procentu, od Nr. 2248 aż włącznie do Nr. 4896, w ilości kapitalnej 968983 ZR. 29 3/4 kr. a w prowizyjach podług niższej stopy 25015 ZR. 26 1/2 kr.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Hiszpania.

W pierwszych dniach przybył tu oddział młodych Francuzów, zamyslaających weyść w służbę Królewsko-Hiszpańskiej przybocznej gwardyi.

Donoszą z Barcellony że przybył tamże Jenerał Donadieu a to iak mówią, na Inspekcyję załogi Francuzkiej.

Wielka Brytania i Irlandya.

Traktat między W. Brytanią a Zjednoczonymi Stanami Rio-de-la-Plata brzmi w sposobie następującym:

Wiadomo się czyni, że d. 2. Lutego zawarty został przez Don Manuela Jose Garcia, Pełnomocnika Zjednoczonych Prowincyj Rio-de-la-Plata, i P. Woodbine Parish, Pełnomocnika Króla Jegomości Angielskiego traktat przyjaźni, żeglugi i handlu, którego jest wierny odpis następujący. Ponieważ od lat kilka między kraiem Króla Jmci Angielskiego a Zjednoczonymi Prowincyami rzeki la Plata trwał bardzo obszerny handel, zatem dla bezpieczeństwa i wsparcia wspomnianego handlu, i ustalenia dobrego porozumienia, utrzymującego się między Królem Jegomością a wspomnianymi prowincyami, zda się być rzeczą potrzebną formalnie uznać i potwierdzić istniejące stosunki i związki przez ugodę przyjaźni i żeglugi.

W tym zamiarze, mianowali swych właściwych Pełnomocników, to jest: Król. W. Brytanii: P. Woodbine Parish, Konsula swego w Buenos-Ayres, a Prowincyie połączone: Don Jose Garcia Ministra Spraw Zewnętrznych, którzy po wymienieniu swoich pełnomocnictw zgodzili się na następujące artykuły:

Artykuł 1. oświadcza, że między W. Brytanią a Zjednoczonymi Stanami Rio-de-la-Plata wieczna przyjaźń panować winna.

Artykuł 2., że między obiedwiema stronami

trwać na wolność handlu na zupełnej wzajemności stosunkach oparta.

Artykuł 3. Król Jegomość Angielski zezwala, aby we wszystkich jego krajach w Europie i innych częściach, mieszkańcy Zjednoczonych prowincyi rzeki la Plata, używali w całej ośzerności wolności handlu przeszłym artykułem warowanego i ustanowionego, iaki innym narodom już iest lub będzie dozwolony.

Artykuł 4. Tak produkta krajowe, iak i produkta rękodzielni iedney z obu unawiających się stron nie powinny w krajach drugiey stronie podległych, podpadać większemu cłu, iak takim, które się opłaca od tych samych płodów, gdy są z obcych krajów wprowadzone. Nadto we właściwych krajach nie powinno być zakazu wprowadzania lub wprowadzania produktów krajowych lub rękodzielnianych, iесли zakaz ten nie obymnie także te same produkta każdego innego narodu.

Artykuł 5. Okręty mniey iak o 120beczek, należące do iedney z stron unawiających się, nie będą opłacać w portach drugiey strony bezkowego, sternikowego lub iakiey innéy opłaty mieyscowey w większym stosunku, iak okręty kraiu, do którego port należy.

Artykuł 6. Od produktów krajowych lub manufaktur iedney z dwóch stron, opłacane będzie to same cło wchodowe w portach drugiey strony, czyli przywóz nastąpi na okrętach W. Brytanii, czyli na okrętach Zjednoczonych Stanów Rio-de-la-Plata; i te same nagrody i t. d. powinny tym być płacone, którzy wywożą produkta krajowe lub rękodzielni iednego lub drugiego kraiu, czyli wywóz ten dzieie się na okrętach Angielskich lub Stanów zjednoczonych.

Artykuł 7. Dla zapobieżenia wszelkiemu nieporozumieniu, waruie się, że wszystkie okręty budowane w krajach Króla Jegomości, a których własność, lud okrętowy, spisy, są stosowne do ustaw W. Brytanii, powinny być uważane za okręty Angielskie; równie okręty budowane w krajach wspomnianych Prowincyi rzeki la Plata, i należycie zapisane, których właściciele, Kapitanowie i trzy części ludu okrętowego, są obywatelami wspomnionych Prowincyi, uważane będą za okręty zjednoczonych Prowincyi.

Artykuł 8. Każdy kupiec, Kapitan okrętowy, lub inny poddany Angielski używać powinien w krajach zjednoczonych Prowincyi, téy saméy swobody iak kraiovec we wszystkim, co się dotyczy iego interesów; wolno mu będzie one temu powierzyć, kogo ón ustanowić zechce iako swego faktora, Ajenta lub tómacza, nie będąc zmuszony, w tym celu kogoś innego, ktokolwiekby on był używać lub opłacać,

ieżli to sam za rzecz potrzebną nie osądził. Przedaiący i kupujący, powinni we wszystkich czasach mieć zupełną wolność zawierania umów i stanowienia cen podług upodobania wszystkich gatunków towarów, które do Prowincyi zjednoczonych będą wprowadzone lub z tych wyprowadzone.

(Dokończenie nastąpi.)

Zdrowie Króla Jegomości tak się polepszyło, iż szpiewają się, że Monarcha będzie mógł w kilku dniach dawać posłuchanie.

P. Canning przyszedł zupełnie do zdrowia, i w d. 23. Maia zamysłał dać wielki dyplomatyczny obiad w Gloucester-Lodge.

Między prośbami przeciwko emancypacyi Parlamentu przelożonych, prośba z Manchesteru ma 43,028 podpisów, iest długa 435 stóp i waży 23 funty. Co ztąd pochodzi, że wszystkie prośby mające być do Parlamentu podane, pisane są na pergaminie i to na iedney tylko stronie, i nie mogą być składane, lecz tylko zwiiane. Przypuściwszy, że blisko 100 podpisów ieden pod drugim stopę zaymuie, okaże się, że te same podpisy okryją przestrzeń 430 stóp.

Francya.

Król w towarzystwie Delfina wyjechał w d. 24. Maia do Compiègne. W dniu 28. t. m. wszystka rodzina Królewska zjechać się miała z Królem w Tinquex, wsi trzy ćwierci mile odległéy od Rheims, aby tam połączyć się z uroczystem orszakiem Koronacyi.

W d. 23. Maia Legat Papiezki, A. Ancajani, który przywiózł Baret Kardynalski dla Xięcia Croi, W. Jabnużnika Francyi, wręczył Królowi na uroczystém posłuchaniu Breve Jego Świątobliwości. Poczém oddał Delfinowi poświęcony i w darze ofiarowany przez Papieża pałasz i pendent; a Delfinowa otrzymała od Oycy Świętego srebrny młotek, którego Jego Świątobliwość używał do utworzenia bramy od lat 50 zamkniętęy i medale pod tąż zamurowane.

Uroczystości Koronacyi w Rheims trwać mają trzy dni, od d. 29. do 31. Maia, a następujące uroczystości w Paryżu dni 10, począwszy od d. 6. Czerwca. Wszystkie przygotowania do tych uroczystości, któremi Gwiazda i inne pisma Paryzkie już teraz napelnione, przechodzić mają w wspaniałości i bogactwie wszystko, co dotąd światnego w tym rodzaju we Francyi widziano.

Korona Królewska, której wartość na 18 1/2 milionów franków podaia, wystawioną była przez kilka dni publiczności u Król: nadwornego jubilera P. Bapsta.

Reskrytem Król: obiedwie Izby, iak już

wspomnieliśmy odroczone zostały do d. 7. Czerwca po ukończeniu Koronacyi.

W d. 18. Maia przyjęła Izba Deputowanych Tytuł II. Ustawy finansowey, »dotyczący się zaspokoienia wydatków Stanu dla służby na r. 1826«, w następujących wyrazach:

»Ministrom dozwolone są kredyty do ilości 672,918,714 fr., a to:

na ogólne wydatki	- - - -	537,272,500 fr.
na zarząd i koszta poboru stałych i niestałych podatków	- -	126,846,414 —
na odpłaty i t. d.	- - - -	8,000,000 —

Razem - 672,918,714 —

Tytuł III. utrzymanie dotychczasowe taxy i podatki. Został ón przyjęty, i równie w d. 19. Maia Tytuł IV., rozporządzający dotychczasowe podatki gruntowe i stałe wraz z patentami także i na rok przyszły; — dalej Tytuł V. stanowiący budżet poboru za r. 1826 na summę 924,095,704 fr.; — nakoniec Tytuł VI. upoważniający Ministra Skarbu do puszczenia w obieg na potrzebę służby publiczney 125 milionów Król: bonów. Poczem głosowała Izba nad całym budżetem na rok 1826 i przyjęła go, iak namieniliśmy, 286 głosami przeciwno 43.

Gazeta Codzienna nadmienila, że przybył goniec ze Stambułu, i że niezwłocznie zebrała się nadzwyczajna Rada, na której znajdowało się wielu Ministrów zagranicznych Mocarstw. W tøy wiadomości to tylko prawda, że goniec przybył z depeşzami z Konstantynopola do Ministerstwa Spraw Zagranicznych, lecz mylném jest, iakoby się zebrała nadzwyczajna Rada; zebranie iøy nastąpiło już od sześciu tygodni. Również jest bezzasadném to, co Gazeta Codzienna mówi względem zagranicznych Posłów; nigdy zagraniczni dyplomatyczni agenci nie bywają przytomni Radzie Ministrów.

Zbiera się tu towarzystwo do zupełnego zniesienia handlu niewolnikami. Pomiędzy osobami należącymi do niego znajdują się czcigodne imiona.

Szwajcaryja.

Komisysia zarządu Towarzystwa zabezpieczającego szkody z gradu pochodzące, w Bernie, ogłosiła w d. 30. Kwietnia w formie patentu drukowany, jasny i łatwy do poięcia rys zasad i urządzeń Związku, i takowy rozdać kazala po gminach, aby wszyscy włóścianie byli w stanie zawiadomić się o rzeczy i takową osądzić, czyli dobrze wyrachowane korzyści mają ich do przyłożenia się zniewolić? Rząd Berneński postanowił przystąpić z główną summą 400,000 fr. do dziesiątey części teyże summy instytutu, miasto

Berna także z 200,000 fr. zalecając oraz należeć wszystkim dzierżawcom dóbr rządowych. Rząd kantonu Neuenburgskiego mianował Wydział, aby układał się względem stosunków przystąpienia swych podległych z Administracją Berneską. Rząd Stanu Żurych na doniesienie Wydziału spraw wewnętrzných i przez uchwałę z d. 3. Maia oświadczył: Z chęcią patrzeć ón będzie i uważa za rzecz pożyteczną, gdyby utworzyło się towarzystwo prywatne i wzięło sobie za zadanie, uwiadomić publiczność Kantonu o dobrodzieystwach instytutu i iego stosunkach, i takie przedsięwzięto środki, które przekonacby mogły, czyliby dostateczne było obszerne i dobrowolne przystąpienie dla zaprowadzenia szczególney, zaś w celu ogólnym z instytutem w Bernie połączoney adinistracyi, w którym to przypadku, i miała Rada przychylić się do rozpoznania przez prywatne instytuty mające być ułożone statuty i urzędzenia, w formie zamiarowi odpowiadającej ułożone przyynie i każe mieć przy wykonaniu opiekę Zwierzchności i zaleci wsparcie.

Królestwo Polskie.

— Z Warszawy d. 6. Czerwca. —

Seym Królestwa Polskiego.

Posiedzenie d. 31. Maia w Izbie Senatorskiej. Wnoszony na posiedzeniu Izby Poselskiej d. 27. Maia projekt do prawa zmieniającego przepis Art. 530 Kodexu Cywilnego względem dzierżaw i czynszów wieczystych, wprowadzony był dnia tego do Senatu i jednomyslnie przyjęty został. — W Izbie Poselskiej. — JW. Radca Stanu, Woźniczki, Zastępa Ministra Sprawiedliwości wniósł Oddział 2gi Księgi I. projektu do Kodexu Cywilnego Królestwa Polskiego, złożony z 3ch Tytułów 4, 5 i 6, które większością głosów 92 przeciwko 14 przyjęte zostały.

Rossyja.

Podług nowego rozporządzenia Ministeryiun Spraw Wewnętrzných, wszystkie almanachy wprowadzane z zagranicy podlegać mają na przyszłość Wydziałowi Cenzury przy Wyższej Dyrekcji Pocztowey.

Miasto Riga zaniósło skargę przeciwko Rządowi Gubernialnemu Inflanckiemu, że tenże wbrew przywileiom miasta dozwolił dwóm obcym budować domy w Rydze. Atoli Cesarz pod d. 9tym Grudnia 1824 zawyrokował: »Że zagraniczni goście, na posadzie najwyższego Manifestu z d. 1. Stycznia 1807 upoważnieni są we wszystkich miastach, zatem i w Rydze, posiadać domy.«